

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 12531/2023
08.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиле-противтужене АА из ..., чији је пуномоћник Љиљана Никодиновић, адвокат из ..., против туженог-противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Александар Ђорђевић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизији туженог-противтужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 507/22 од 23.11.2022. године, у седници одржаној 08.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог-противтужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 507/22 од 23.11.2022. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П2 1766/19 од 14.07.2022. године, ставом првим изреке, разведен је брак парничних странака закључен ...2013. године у Београду. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев и заједничко малолетно дете парничних странака млт. ВВ, рођен ...2014. године, поверен је на самостално вршење родитељског права мајци АА. Ставом трећим изреке, уређен је начин одржавања личних односа малолетног ВВ са оцем ББ на начин ближе описан у том делу изреке. Ставом четвртим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени-противтужилац да на име свог доприноса за издржавања малолетног детета плаћа месечно износ од 50.000,00 динара почев од 22.02.2018. године, на начин ближе описан у том делу изреке. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле-противтужене у делу којим је тражила да се уреди начин одржавања личних односа између оца и малолетног детета на начин ближе описан у том делу изреке. Ставом шестим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле-противтужене у делу преко досуђеног износа од 50.000,00 динара до траженог износа од 80.000,00 динара. Ставом седмим изреке, одбијен је предлог тужиле-противтужене за доношење привремене мере. Ставом осмим изреке, одбијен је противтужбени захтев туженог-противтужиоца којим је тражио да се заједничко малолетно дете ВВ повери њему као оцу на самостално вршење родитељског права, да се уреди начин одржавања личних односа између мајке и малолетног детета, да се обавезе тужила-противтужена да на име свог доприноса за издржавања малолетног детета плаћа месечно износ од 20% од својих редовних месечних примања, све на начин ближе описан у том делу изреке. Ставом

деветим изреке, одбијен је предлог туженог-противтужиоца за доношење привремене мере којом би се уредио начин одржавања личних односа између мајке и малолетног детета на начин ближе описан у том делу изреке. Ставом десетим изреке, одбачена је противтужба туженог-противтужиоца у делу у ком је тражио да се разведе брак парничних странака. Ставом једанаестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 507/22 од 23.11.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиље-противтужене и потврђена првостепена пресуда у ставовима петом и шестом изреке. Ставом другим изреке, одбијена је као не основана жалба туженог-противтужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставовима другом, осмом, деветом и једанаестом изреке. Ставом трећим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиље-противтужене и туженог-противтужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу трећем изреке. Ставом четвртим изреке, одбачена је као недозвољена жалба туженог-противтужиоца у односу на став први, пети, шести, седми и десети изреке првостепене пресуде.

Против правноснажне другостепене пресуде и то одлуке садржане у ставовима другом и трећем изреке, тужени-противтужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужиља-противтужена је поднела одговор на ревизију, са предлогом да се ревизија одбије као неоснована.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 18/20), у вези члана 202. Породичног закона, Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Такође, неосновано се садржином ревизије указује да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП-а, с обзиром на то да је чињенично стање оно које је утврђено у првостепеној пресуди. Нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. ЗПП с обзиром на то да је другостепени суд оценио све битне жалбене наводе.

Према утврђеном чињеничном стању, брак парничних странака је закључен ...2013. године у Београду. Током трајања брачне заједнице рођен је њихов син ВВ ...2014. године. Због озбиљно и трајно поремећених односа међу парничним странкама њихова заједница живота прекинута је у фебруару 2018. године. Решењем Првог ОЈТ од 22.06.2019. године, одбачена је кривична пријава поднета од стране МУП РС за Град Београд ПС Врачар против туженог због кривичног дела насиље у породици. Привременом мером Првог основног суда у Београду П2 1766/19 од 13.05.2022. године, уређен је начин одржавања личних односа између малолетног детета и оца, на начин ближе наведен у нижестепеним пресудама, а којим решењем је измењено решење истог суда од 03.07.2018. године. Тужиља (рођена 1964. године) запослена је као ... и остварује месечну зараду од око 110.000,00 динара. Живи са мал. дететом у високом партеру куће од око 75м² која је у њеном и сестрином сувласништву. Кредитно је задужена. У кризи око детета помаже јој рођена сестра. Тужени (рођен 1959. године)

био је запослен у предузећу „ГГ“ доо као директор са месечном зарадом од 121.000,00 динара и има удео у власништву тог друштва од 22,345%. Власник је стана и куће у ... . Стан у ... је у поступку деобе брачне тековине са тужиљом, па за исти има годишње издатке од око 700 евра. У власништву има аутомобил „Волво“ и чамац у ... . За издржавање малолетног детета месечно уплаћује 25.000,00 динара. Тужени повремено купује детету опрему за спорт, поклоне и друге ствари. Парничне странке немају обавезу издржавања других лица осим заједничког детета. Комунални трошкови њихових домаћинстава утврђени су у месечним износима наведеним у нижестепеним пресудама. Мал. ВВ има 8,5 година, похађа трећи разред основне школе и други разред музичке школе. Тренира хокеј. Утврђено је да је за издржавање мал. детета потребан износ од 90.000,00 динара месечно. На основу налаза и стручног мишљења Центра за социјални рад Одељење Врачар од 27.11.2019. године и 18.02.2020. године и налаза и мишљења стручног тима Комисије судских вештака специјалисте дечије психијатрије др. Ане Кесић, специјалисте психијатрије др. Чеда Миљевића и специјалисте медицинске психологије др. Соње Пантовић од 19.04.2021. године, утврђено је да је у најбољем интересу мал. ВВ с`обзиром на његов пол, узраст, емоционалне и развојне потребе да буде поверен на негу, старање и васпитање мајци која ће родитељско право вршити самостално. Утврђено је да је партнерски однос између парничних странака конфликтан и заснован на међусобном неповерењу, да су родитељи несвесни ризика за развој детета и да постоји мајчин отпор у даљем развоју односа између оца и малолетног детета. Родитељи нису желели да прихвате заједничко старатељство. Супротних су ставова по питањима родитељства, неспремни да учине промене ради међусобне сарадње иако је утврђено да обоје имају родитељску подобност. Утврђено је да мајка нема поремећај мишљења и формалних испада, да је здрава, али са наглашеним цртама личности, егоцентрична, театрална, склона претеривању, са површним и лабилним расположењем и са повременим пренаглашеним испољавањем осећања. Способна је да успостави адекватан емоционални однос са дететом које је неговано и лепо васпитано. Приликом одлучивања ком од родитеља мал. дете треба да буде поверено предност је дата мајци с`обзиром на то да мал. дете живи са њом од прекида заједнице живота родитеља, адаптирано је на функционисање у њеном домаћинству, а да је мајка процењена као заинтересован, ангажован и одговоран родитељ који има капацитете и уме да препозна и на адекватан начин задовољи потребе малолетног детета. Приликом вештачења мал. ВВ партиципирао је у складу са својим узрастом и комисија је утврдила да је инструментализован од стране мајке око тога са којим родитељем жели да живи. Говори о мајци позитивно вербализујући негативна осећања према оцу. Међутим, утврђено је да је понашање детета било у супротности са изјавама да не жели да се виђа са оцем, проводи време са њим и спава код њега, јер је у његовом присуству било слободно и весело. Малолетно дете треба поверити мајци ради самосталног вршења родитељског права према налазу и стручном мишљењу Центра за социјални рад Одељење Врачар од 27.11.2019. године и 18.02.2020. године, а да са оцем одржава личне односе по моделу предложеном од стране Комисије судских вештака од 19.04.2021. године, као и у исказу чланова Комисије вештака приликом њиховог саслушања, а одређеном у изреци првостепене пресуде.

Код утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови применили материјално право када су тужилци-противтуженој доделили самостално вршење родитељског права, а туженог-противтужиоца обавезали на издржавање мал. детета и уредили начин одржавања личних односа мал. детета и туженог-противтужиоца.

Из одредби члана 3. Конвенције о правима детета и чланова 6. и 266. став 1. Породичног закона-ПЗ, произилази да је у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета. У конкретном случају, правилно су примењене наведене законске одредбе, у ситуацији када је брачна заједница парничних странака прекинута и када они немају заједничко пребивалиште, односно заједничко место становања, као и одредба члана 77. ПЗ, када је одређено да ће родитељско право над малолетним заједничким дететом парничних странака вршити мајка – тужила, те уређен начин одржавања личних односа мал. детета са оцем, као родитељем са којим дете не живи. Приликом доношења ове одлуке суд је поступио у смислу члана 270. ПЗ који налаже да је пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права суд дужан да затражи налаз и стручно мишљење органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализовне за посредовање у породичним односима. Имајући у виду цитирану законску одредбу, као и чињеницу да суд не располаже стручним знањем које је потребно да би се разјасниле и утврдиле све чињенице од значаја за одлуку о поверавању малолетног детета једном од родитеља, суд је исправно поступио када је ради утврђивања тих околности затражио мишљење Центра за социјални рад Одељење Врачар и Комисије судских вештака др. Ане Кесић, специјалисте дечије психијатрије, др. Чеда Миљевића специјалисте психијатрије и др. Соње Пантовић, специјалисте медицинске психологије. Из свих изведених доказа произилази закључак да малолетно дете парничних странака, после престанка брачне заједнице, треба поверити на старање мајци која ће самостално вршити родитељско право. Ова одлука не искључује туженог-противтужиоца као оца да се стара о мал. ВВ и учествује у његовом подизању, васпитању и образовању.

Наводи ревизије којима се указује да суд површно приступа питању подобности мајке да се самостално стара о детету, демантовани су стручним мишљењем Центра за социјални рад и Комисије вештака, који је сачинили налаз на основу уредног контакта са тужиљом и у складу са правилима струке. Такође, налаз Центра за социјални рад Врачар и налаз др. Ане Кесић, др. Чеда Миљевића и др. Соње Пантовић, сагласни су у погледу односа тужене према својим родитељским обавезама према малолетном детету које је за њу везано. Наиме, утврђено је да тужила као мајка није занемаривала дужности из садржине родитељског права, као и спремност и мотивација мајке да се стара о мал. ВВ, а да не постоје недостаци који би умањили њен родитељски капацитет. Такође, на основу стручног мишљења надлежног органа које је дато јасно, недвосмислено, у складу са правилима струке и које наводима туженог-противтужиоца није доведено у сумњу, утврђени су разлози због којих малолетног ВВ, у узрасту у коме се налази, треба поверити на старање мајци. па је правилна одлука о тужбеном захтеву донета на основу изведених доказа. При томе, најбољи интерес детета је један од комплементарних принципа који произилази из Конвенције о правима детета и представља правни стандард који је увек приоритетан када се одлучује о заштити права и интереса детета, а цени се према околностима сваког конкретног случаја, што су нижестепени судови правилно учинили.

На основу члана 61. Породичног закона-ПЗ уређен је на начин одржавања личних односа туженог као оца са малолетним дететом која неће живети у његовом породичном домаћинству. Начин одржавања личних односа уређен је с обзиром на потребе малолетног детета и туженог-противтужиоца, имајући у виду мишљења Центра за социјални рад Врачар и вештака (који су стручно мишљење дали и на основу индивидуалних разговора са родитељима и опсервације мал. детета). Неосновани су ревизијски наводи туженог-противтужиоца којима се оспорава правилност другостепене одлуке, јер је побијеном одлуком у смислу чланова 6, 61. и 266. став 1.

ПЗ, уређен начин одржавања контакта туженог са мал. ВВ који модел омогућава одржавање и даље развијање адекватних личних односа између малолетног детета и оца, посебно имајући у виду узраст, пол, емоционалне и развојне потребе детета. Према утврђеном моделу, виђање детета са оцем остварује се на уобичајени начин. Нешто ужим моделом виђања, који подразумева да се виђање мал. детета са оцем одвија једним радним даном током недеље када викенд проводи са оцем, погодује најбољем интересу мал. детета који се огледа у постизању равнотеже између очувања блиских односа детета са оцем и стварања услова за даљи развој детета уз више времена које ће проводити са вршњацима и у похађању ваншколских активности. По оцени Врховног суда, одређени модел виђања оца и мал. детета је оптималан и доприноси успостављању квалитетних и блиских односа оца и детета и омогућити да тужени као отац има значајну улогу и увид у подизање и васпитање свог детета. Отац је у обавези да испланира и квалитетно проводи време са својим дететом све у циљу елиминисања негативних последица нарушених родитељских односа. Такође, мајка има обавезу да припреми дете за контакте са оцем у смислу подстицања детета да се са оцем види и проводи време. Тужени у сваком случају има могућност да када лични односи између њега и детета буду таквог квалитета да је дете спремно да са оцем проводи више времена тражи проширење сада одређеног модела одржавања личних односа.

Правилно су процењене и месечне потребе детета и тужени обавезан да доприноси његовом издржавању на основу члана 154. став 1. и 160. до 162. ПЗ, Досуђеним износом издржавања обезбеђује се подмиривање потреба малолетно детета странака и осигурава исти стандард који имају његови родитељи, при чему егзистенција туженог није угрожена, док ће остала средства потребна за издржавање детета обезбедити мајка, не само новцем, него и старањем о детету, па нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Наводи ревизије туженог-противтужиоца су без утицаја на другачију одлуку, с обзиром на године старости туженог, висину прихода коју остварује из радног односа у својој приватној фирми, његове стамбене прилике, као и да нема обавезу издржавања других лица, а посебно имајући у виду да је издржавање малолетне деце дужност родитеља. Тужени је радно способан и здрав (није указао на било какву тегобу у том смислу) и стога дужан да активира своје могућности и уложи додатни напор да на све дозвољене начине обезбеди средства за издржавање мал. ВВ што је његова законска обавеза које се не може ослободити, сходно одредбама члана 167. став 2. ПЗ. Висина издржавања се може смањити или повећати према члану 164. ПЗ, ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука.

Осталим наводима ревизије понављају се жалбени разлози о којима се другостепени суд већ изјаснио, дајући разлоге које прихвата и Врховни суд.

На основу члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић